

Príbeh pohľadu zvonku dovnútra a naopak.

TRANZISTOR STANDA

MILA JASMINE PODHORSKÁ
EJA CHOMISTEK

Mila Jasmine Podhorská

Eja Chomistek

TRANZISTOR Standa

Príbeh pohľadu zvonku dovnútra a naopak

Venujem Braňovi

*Ďakujem mojej matke,
matke Zemi, Bohu,
stromom a priateľom.*

© Mila Jasmine Podhorská 2021

© Eja Chomistek 2021

TRANZISTOR Standa

ISBN: 978-80-972373-0-1

Cesta do prázdna je ako cesta všade.

Žijeme tu spolu. Jeden vedľa druhého a do duší sa nám nenápadne zakrádajú samota a prázdnota. Silní celkom s prehl'adom odrovnávajú bez výčítiek svedomia slabších. Riadime sa zákonmi prírody a často nepoznáme dôvody vlastného konania. Kol'kokrát sme si mysleli, že už viac nezvládame, že neunesieme ťažšie bremeno, ale nakoniec sme boli chtiac-nechtiac nútení túto domnienku pod vplyvom okolností prehodnotiť.

Kým máme dost' síl, môžeme sa spoliehať sami na seba. Veríme, že sa nám ťažké obdobia podarí prekonať. Nakoniec, po tmavej noci vždy prišiel opäť deň. Mnohým z nás pomáha zdolávať nástrahy života práve viera. Je to alfa aj omega, pri ktorej sa všetko začína a bez nej sa končí.

Vďaka vrodenej krátkozrakosti môžeme ľahko prepadnúť omylu. Vo svete ohraničenom pozláteným ostnatým drôtom sa nám otvára priestor pre nekonečné množstvo pochybností. Z nich si stavíme naoko bezpečné príbytky, v ktorých sídli racionálne uvažovanie. Napokon, ak by sme uverili každej hlúposti, rovno by sme sa mohli zapísať do poradovníka na psychiatrickom oddelení.

Dúšň' t'a rozpína a ty sedíš, sedíš...

Dúšň' t'a hltá a ty sedíš, sedíš...

*Dúšň' t'a zničila a ty už neseďíš,
ale rozmýšľ' aš, prečo si stále sedel.*

Pri sústredenom pozorovaní tmavých škridlových striech a do výšky čnejúcich ihličnatých stromov bolo možné pohľadom zachytiť padajúce dažďové kvapky. Dáriusovi sa pri sledovaní vzdialených objektov premietalo na sietnicu jemné zrnenie. Že prší, vedel ešte predtým, ako vstal z postele. V noci ho o tom informovali bubnovanie dažďa na vonkajšom parapete okna a tiež nepokojné šušťanie listov lipy – jeho najlepšej priateľky. S trochou fantázie by ju snád' vedel označiť aj za tichú družku zdieľajúcu s ním časť jeho bytia. Bola najvyššia z celého stromoradia vysadeného pod oknami stredovekého kaštieľa. Vyrástla do krásnej výšky druhého poschodia a nazerala priamo Dáriusovi do izby. Občas na nej sedávali vtáky, ktoré boli – okrem počasia a ľudí sem-tam sa pohybujúcich v záhrade obkolesujúcej monumentálnu stavbu – tým jediným, čo sa menilo pri pohľade z okna liečebne.

Dárius venoval zádumčivému stereotypu osobitnú pozornosť, pretože čumenie z okna tvorilo hlavnú náplň jeho dní. Už si ani neuvedomoval, ako dlho pri tom okne stojí. Mimovoľne postrehol, že dážď medzičasom zosilnel. Kvapky teraz padali nahusto a mohol ich spozorovať aj zbežným pohľadom do voľného priestoru. Majestátne stromy zvädzali s vetrom divoký zápas. Neskrývané potešenie z toho, že ich môže ohýbať ako sa mu zachce zanechávalo v Dáriusovi dojem divej živelnosti. Napriek zjavnej prevahe neviditeľného protivníka si niečo také väčšina stromov odmietala pripustiť. Ani oblúbená lipa sa vetru nemienila podvoliť a nespútanému besneniu odolávala so zdržanlivou gráciou. Jej drobné listy kmitali takmer s frekvenciou krídel kolibríka, ale kmeň aj konáre sa vo vetre ohýbali len mierne. Pohľad na ňu vzbudzoval dojem estetickej vyváženosti. Nelomcovala sebou ako v zápase ťažkej váhy a preto jej Dárius naivne prisudzoval schopnosť vlastného rozhodovania o tom, kam až dovoľí vetru zájsť. Bola to predsa „jeho lipa“ a už len z toho dôvodu musela byť výnimočná.

Za čas strávený medzi stenami nasiaknutými históriou v Dáriusovi spontánne vzrástol záujem o botaniku, v prvom rade stromy. V tejto lokalite ich bolo požehnané a mnohé druhy by vôbec nebol schopný pomenovať. Ich názvy preňho ostávali záhadou, ktorú by sa raz mohol pokúsiť rozlúštiť.

Škrípanie dverí signalizujúce ich otvorenie odštartovalo zacyklený deň. Dárius sa automaticky otočil. Nezaujímal ho, kto kvôli čomu prichádza. Možností aj tak nebolo veľa. Jedna zo sestier mu nesie lieky alebo prišla upratovačka vyprázdniť kôš s odpadkami, ktorý v jeho prípade bol aj tak väčšinou prázdny.

„Dobré ráno, Dárius.“ Zdravotná sestra preťala ticho naplňajúce stroho zariadenú izbu. Službu mala Diana. Väčšinou, keď ho ráno prichádzala skontrolovať alebo podľa potreby zobudiť, bola vysmiata ako maturantka. Ak ju niekedy poobede Dárius zahliadol pri odchode, videl v nej krtka strateného na povrchu zemskom, ktorý netúži po inom, ako sa opäť zahrabať do bezpečia a pokoja spásonosnej zeme. Oči mávala v skorom popoludní privreté a pery vyschnuté. Ale ak jej náhodou Dárius alebo iný z pacientov skrížil cestu počas posledných úloh jej smeny, na počudovanie v sebe našla dosť energie, aby nešetrila úsmevom. Jej vl'údnosť mu nebola protivná, Diana patrila k obmedzenému počtu ľudí, ktorých Daro vo svojej blízkosti videl relatívne rád.

„Tak už si hore.“ Podišla k nemu. Lipa lámaná vo vetre sa zvonku dívala, ako mlčky stoja vedľa seba. „Dnes to vonku nevyzerá veselo. V takýchto dňoch si uvedomujem výhody toho, že robím sestru. Mám tu aspoň náhradné oblečenie. Nechcela by som ísť robiť v tomto počasí napríklad do kancelárie. Po celý čas tam byť mokrá ako handra...“ Predstavu, čo by robila v takom prípade, ohodnotila odmietavým výrazom. „Pozri sa, tu sa pekne ukazuje, že všetko zlé je na niečo dobré. Keby som mala auto, je pravdepodobné, že by som až tak nezmokla. Lenže možno by som práve

dnes nemala kde zaparkovať a zmokla by som ešte viac. A nakoniec, veď dážď nemusí byť nutne zlý. Dokonca je potrebný. A nevyhnutný... Tak vidíš, nemá význam trápiť sa pre upršaný deň.“ Jemne potriasla hlavou, akoby chcela zhodiť chrobáka zamotaného vo vlasoch. „A zase bude pekne.“

Otočila sa k Darovi a znovu sa prirodzene a milo usmiala. Milo, ale bezvýsledne. Jej nadšenie totiž ocenenie nenachádzalo. Lipa mala čo robiť s vetrom, Daro s prázdnotou a keďže nikto iný nebol svedkom ďalšieho z jej zásoby úsmevov, aj tento skončil na hromádke v podstate zbytočných prejavov. Mohla by si tu pri ňom poplakať, zanádať, mohla by ho chcieť zviest'... Výsledok by bol vždy ten istý. Všeobecný nezáujem. Ale ten si nemienila pripustiť. Diana sa cítila lepšie, keď sama seba presvedčila, že sa má dobre. Ako sestra na psychiatrii mala, samozrejme, základné znalosti o sugescii, podvedomí a hypnóze. Ale keď vravela A zase bude dobre, nečerpala z ničoho prečítaného. Vravievala to často. A nie preto, že by tomu chcela veriť. Vedela to. *Jednoducho to tak vo svedte chodí, tak to funguje*, tvrdil vnútorný hlas, ktorý sa konkrétne v jej prípade ešte nezmyšľil. Všetky slzy, čo vyronila, vyschli, všetka bolesť sa utíšila... a slnko vždy znovu vyšlo.

„Dobrá chuť k raňajkám, nenechaj si ich ujsť ako minule. A nech ti ubehne deň,“ zaželala mu predtým, ako vyšla z izby. „Keď budem mať čas, zastavím sa na kus reči,“ dodala s náznakom irónie susediacej s ne-

uváženosťou žijúcou v podnájme s bláznivosťou. Smiech, bodka za jej rannou návštevou, dodal tejto poznámke pravý výraz dobrosrdečnej prostorekosti. Dvere sa ešte nezavreli a Diana si opäť raz pomyslela, že šesť rokov práce na tomto oddelení by mohlo ako zdroj schopnosti pobaviť sa sama na sebe stačiť.

Dárius sa znovu otočil k oknu. Vôbec nevnímal, aký vplyv má naňho liečba. Jednoducho ju pasívne ju absolvoval. Neustále bol pod vplyvom liekov, ale ich objektívne účinky by nevedel určiť, ani keby tipoval. Stále sa cítil rovnako. Nanič. Mohol by si opäť ľahnúť, keby si myslel (čo si nemyslel), že sa to oplatí. Pozorovanie zmoknutej krajiny sa mu videlo zmyslupľnejšie ako prehadzovanie sa na vyležaných matracoch a tak naďalej zotrval v predošlej nečinnosti. Stál ako socha a tupo hľadel von oknom. Ak ho aj prepadla túžba po živote mimo liečebne, ešte ju dokázal úspešne potláčať. Filmy, ktoré mu prehrávala jeho myseľ, prestal sledovať už dávno. O nič z toho, čo poznal, nemal záujem. Každú myšlienku si prehral aspoň tisíckrát. Nebolo tu nič okrem stromov, čo by sčerilo jeho letargiu. Len tie by ho zaujímali. Nikdy predtým si ich prítomnosť neuvedomoval intenzívnejšie. Ich zvrásnená kôra a silná krehkosť mu pripomínali tváre veľmi starých ľudí.

Rád by sa s niekým porozprával o stromoch. To by ale musel zabudnúť na tendenciu ľudí prekrúcať každé slovo, ktoré vypustia. *Vždy to nakoniec skončí pri nezmysloch*, uvedomoval si. *Nenaplnené potreby, naplnené*

potreby, potreby v štádiu túžob, subjektívne pohľady a objektívne obavy, rezignácia, túžby v štádiu snov, športové výsledky, umelecko-estetický vkus, korupcia, náboženstvo, počasie... Tak na to už nenaletí. Viečka mal spadnuté, oči privrené a dušu prázdnu ako secondhand po výpredaji. Už si ani neuvedomoval prenikavú bolesť, ktorá ho deň čo deň neznesiteľne mučila. Kiežby aspoň tušil, odkiaľ pochádza. Ale nevedel to. Nemal najmenšiu predstavu, ako by sa dalo zbaviť tej tiaže gniaviacej mu hrudník. Čiastočne si zvykol, čiastočne bolo jeho prežívanie tlmené liekmi. A celkovo to bolo aj tak jedno.

Dvere sa prudko rozleteli.

„Raňajky! Pohyb, pohyb,“ hlásil ošetrovateľ Alfonz.

A je to tu. Presne sedem hodín. Už len pätnásť hodín do večierky. A dvadsaťštyri do ďalších raňajok. Dárius si osviežil svoj psychiatrický itinerár. Napriek apatii sa mu v mysli začínala čoraz neodbytnjšie vynárať zásadná otázka. Prichádzala pozvoľna, po písmenách.

D-O-K-E-D-Y?

Cez zavrené viečka si pritlačil dlane na očné bulvy a silno ich premasíroval. Povzbudený tým, že má konkrétnu otázku, na ktorú by chcel poznať odpoveď, sa chystal prekročiť prah svojej izby. V momente, keď odlepil chodidlo od podlahy, ho neznáma sila odstrčila späť. V sekunde bol vytrhnutý zo zvyčajného duchoprázdna. Svalové vretienka ochabnuté od nečinnosti sa prebrali z hybernácie a do riadiaceho centra vyslali impulz na udržanie rovnováhy. Hoci všetko svedčilo o tom,

že Darovo riadiace centrum je už dlhú dobu evakuované na neznáme miesto, prekvapivo bolo núdzové volanie zachytené a nakoniec sa mu po neohrabanom zapotácaní podarilo udržať rovnováhu.

„Bože! Ved' pozeraj, kam ideš! Človek tu ešte príde k úrazu,“ ocapila sa naňho malá, na prvý pohľad nesympatická, strapatá osoba. Krikľavo červená hlava a blčiaci pohľad mu znovu takmer podrazili kolená. Osoba ho rukou odsunula nabok, akoby bol dobytok stojaci jej v ceste. Rozhliadla sa po izbe a keď zbadala predmet svojho záujmu, nasmerovala si to priamo k nemu. Niečo si pri tom šomrala. Očividne dnes nevstávala s dobrou náladou.

„Do cvokárne. Na pol roka. Vynášať odpadky. To sa len mne môže stať,“ mrmlala si. Nad prázdny košom sa zasekla a zatvárila neurčito. Nevedela, či sa má tešiť, že z neho nemusí nič vysypať, alebo je naštvaná, že sem chodila zbytočne. „Hmmm,“ vzdychla si a tým jediným vzdychom sa z nej vytratila všetka zlosť. Dárius sa tak stal svedkom bleskurýchleho emocionálneho prerodu. Keď ho osoba znovu obchádzala, aby mohla pokračovať v práci, vyžarovalo z nej už pokorné zmierenie.

Keby bol Dárius schopný cítiť, vnímal by pravdepodobne zmätok, odstránenie a urážku na cti. Správala sa k nemu, akoby tu ani nebol. To naozaj znamenal menej ako prázdny kôš na odpadky? Žil síce v sebaklame, že nikomu na ňom nezáleží, ale takúto otvorenú demonštráciu ignorancie si rozhodne nepredstavoval. Aké bezohľadné, drzé a hlúpe. Počas ra-

ňajok sa mu takmer podarilo poskladať súbor myšlienok, ktoré by obsahovo zodpovedali pocitu hnevu.

To si naozaj niekto myslí, že môže len tak prísť, sotiť do vás a potom prejsť okolo, akoby ste ani neexistovali?

Bol krásny deň.

Sedela som na kameni

a premýšľala o piesku.

Pod nohami sa mi vznášal pach

včerajších ponožiek, ktoré sa naň prilepili.

Okoloidúci rak mi pošepkal,

že prichádza príliv,

A zrazu moje topánky, vlastne otcove,

plávajú na vode.

Pozriem sa lepšie a ony neplávajú,

ale to rak ma kruto oklamal

a zrazu, keď ho odniesol odliv,

mi doplo, že by som mala ísť.

*Vstala som z kameňa,
zobrala topánky a kráčala domov.
Doma som si spomenula na ponožky v piesku.
možno sa židu rakovi.*

Na oddelení sa miešali melódie znejúce z rádia s rozhovormi ošetrovateľov. Ako okrajovo vnímané ruchy ich dopĺňali väčšinou nekonštruktívne ponosy pacientov. Jedinečný zvukový koktejl bol majstrovsky zavŕšený precítenou hrou na xylofóne. Každý tón, ktorý rozvibroval ovzdušie, si kliesnil cestu naprieč premenlivou klímou tunajšieho prostredia. Hĺbavý, citlivý človek by tu mohol spozorovať niečo ako karmu rozvrátenej rodiny. Nieкто sa cítil lepšie, iný horšie, podaktorí sa mali naozaj zle, ale málo kto javil bytostný záujem o to, ako sa majú tí druhí. Samozrejme, atmosféra to bola nestála ako pena na pive. Chvilé preniknuté súdržnými okamihmi, ľudskými dotknutiami, naplnené empatiou a spolupatričnosťou, sa striedali s ignoranciou, apatiou a beznádejou. Priestorom rezonovalo čosi tajomné, čo všetkých spájalo a vytváralo ich identitu.

Dárius, absolútne spokojný s prostredím, v ktorom sa nachádzal a do ktorého bezprostredne zapadal, sedel na ošúchanej sedačke, cez ktorú bola prehodená ťažká, pichľavá deka. Zo začiatku by bol prisahal, že deka je tam kvôli trápeniu pacientov. Páchla, štípala a svrbela aj cez

vrstvu oblečenia. Až po čase pochopil, že jej úloha na oddelení je omnoho prozaickejšia. Mala jednoducho zabrániť zvyškom molitanu uniknúť cez deravé textilné čalúnenie.

„Zase si obedu veľmi nedal,“ pristavila sa pri ňom Diana a ponúkla ho slanými tyčinkami. Zopár si ich vzal a začal chrúmať. Sestrička skĺzla pohľadom po prázdnej stoličke zaberajúcej miesto vedľa polorozpadnutej fotelky, v ktorej trónil Dárius.

„Môžem?“ Jej otázka sa stretla so zhovievavou ľahostajnosťou a to ju posmelilo v domnienke, že momentálne je ako-tak prístupný spoločnosti. Vôbec nemala premyslené, o čom bude rozprávať. Posadila sa a spustila, čo jej prišlo na jazyk.

„Vieš, tiež niekedy uvažujem, kam to všetko smeruje. Teda, neviem, o čom presne rozmýšľaš ty, ale niečo to už bude. Je to na tebe vidieť,“ chrumkala soletku a šúchala nohami po dlážke. Bavilo ju hľadať v Darovi jeho dávno zabudnutú osobnosť. *Kurník, taký krásny chlap a tak nekompromisne neprístupný.* Jej myšlienky sa pri pohľade naňho uberali nezriedka zdravým a prirodzeným smerom mladej slobodnej ženy. Jeho odmeranosť, chlad a pohľad putujúceho básnika ju dostávali do vytrženia. Čím odhodlanejšie mlčal, tým vytrvalejšie sa snažila dotlačiť ho, aby niečo povedal. Jej ženská žiadostivosť cítila potrebu odhaliť, čo sa skrýva za Darovým pohľadom, ktorému bránila vnímať svetlo sveta vrstva zelenkavej patiny zvierajúceho žiaľu. V sychravých dňoch ako tento sa mu oči ligotali v odtieňoch šedej a Diana si musela pri pohľade

naňho viackrát uvedomiť, že mať také oči, netrpela by núdzou o nápadníkov.

„Dnes to nikto nemá ľahké. Každý si musí zariadiť vlastný život,“ pokračovala. „Ale dá to teda zabrať. A ešte v týchto časoch,“ skryte sa snažila, aby sa jej podarilo zachytiť prípadnú emóciu. Ale vôbec nič. Zdalo sa, že ju neregistruje. Znovu ho ponúkla tyčinkami. Dve si vzal.

„Ja viem. Pokúšajú sa vás liečiť, ale načo to je, keď svet je chorý,“ pokračovala a keby na pár sekúnd nepresmerovala pohľad na sáčok soľtiek, mohla by si všimnúť, ako Dárius pohľadom prikývol na znak nemého súhlasu. Ale mimovoľne vycítila, že jej slová našli odozvu a tak smelo pokračovala. „Je to síce ťažké, ale rezignovať sa tiež neoplatí,“ vravela ticho, takmer šeptom. Spôsob, akým rozprávala, vyjadroval jej skrytú túžbu prehovoriť Dáriusovi priamo do duše. Jej márna snaha ale nez mohla nič proti jeho postoj, ktorý vravel jediné: *Rovnako ako bojovať*. Diana rozmotávajúca kľbko vlastných myšlienok nahlas odporovala rezignácii, ktorá z neho vyžarovala. „Treba len poznať svoj cieľ. Napríklad ja si raz chcem odkúpiť Jaža. Vieš, to je ten kôň, na ktorom jazdím.“ Na chvíľu sa odmlčala a zdalo sa, že už plánuje najbližšie kroky potrebné pre naplnenie svojho sna.

Po chvíľke hľbavého mlčania jej dievčenská tvár presiakla únavou a nadšenie sa schovalo rovnako bleskovo, ako sa v akváriu schovávajú svižné rybky, keď niečo neznáme vnikne pod úroveň hladiny. Opustila ju

chut' fantazírovať a navyše pocítila prítomnosť toho nepríjemného javu, ktorý nazývala Uviaznutie v čase. Keď sa pozrela na svoj život, uvedomila si, že síce nie je najhorší a že v podstate sa má dobre. Lenže sa nehýbe. Ved' sú to roky rokúce, deň za dňom a ona sa nikam nehýbe. V dvadsiatich ôsmich rokoch ju opúšťalo nadšenie z otrepanej hry Raz, keď budem veľká. Sama pred sebou si zrazu pripadala zahanbená. Celá tá situácia, rozhovor s nehovoriacim, jej naivné predstavy. Ešte že nadobudla schopnosť pobaviť sa sama na sebe. Mysel' jej spočinula v škodoradostnom úškl'abku. Vysmievala sa svojej túžbe roztopašne ako dieťa, ktorému sa podarí zosmiešniť vážneho dospelého. *Vidíš, ako sa s tebou zahrávam.* Jej vlastné vedomie s ňou hovorilo, bezohľadne a neosobne. Diana, znalá excesov, ktoré môže do seba zahľadená žiadostivosť napáchať, sa len nadýchla a nechala drzý pokus zmocniť sa jej všemilujúcej odhodlanosti, kým zas nestíchna a nestiahne sa niekam do hlbín bytia. „Musím ísť porozdeľovať lieky. Na, tu máš,“ dala mu do rúk balíček so zvyšnými tyčinkami a šla si po svojom.

Rovnako ako ona aj Dárius pochopil, aká vzdialená je realita jej sna. Z platu sestričky síce vyžije, ale na nejaké výstrelky môže ťažko pomýšľať. Aj hypotéku sa jej podarilo získať iba vďaka tomu, že jej sestra pracuje v banke a pomohla jej. Aspoň tak mu to vysvetľovala, keď sa mu občas sklesnutá zdôverovala. Ak sa mala starať o vlastného koňa, musela by mať prácu, ktorá by jej to dovolila. Nebolo to nemožné, iba dosť nepravdepodobné. Sama nemala o svojich silách, schopnostiach a mož-

nostiach prehnané ilúzie. A tak zostávalo zatiaľ len pri snoch. Rád by jej doprial radosť z ich splnenia, rovnako ako všetkým ľuďom prežívajúcim každodennú nenaplnenosť bytia.

Hnev čeril jeho emócie mnohokrát prefiltrované a časom usadené na dne prázdnej nádoby, ktorá ho zosobňovala. Vzrastala v ňom zlosť a on jej dobre nerozumel. Sám si otázky ohľadom zmyslu života už dávno nekládol. Bol to úder pod pás. Mohla mu rozprávať o kamarátke, ktorú bije priateľ, pričom spolu čakajú dieťa, alebo o tom, ako ju okašľal posledný frajer, alebo o najnovšom filme, na ktorom bola v kine. Nemá právo snažiť sa preniknúť k nemu. Ešte by sa jej to mohlo podariť. To nemôže pripustiť. Zozbieral zvyšky svojej sily a celé popoludnie opäť imaginárne zdolával všetko zlo, ktoré ho dostalo do tohto žalostného mŕtveho bodu. V spomienkach sa mu vynárali ženy, ktoré ho ponížili, vysmiali a potupili. Za to, že ich miloval. A keď zistil, že nedokáže zbožňovať tvory, ktoré nikdy nepochopil, poslali ho do horúcich pekiel. On sa ich aspoň usiloval pochopiť, ale snažila sa niektorá z nich pochopiť jeho? Ak im hovoril o láske, bol odporne patetický romantik, ak o nej mlčal, mali ho za bezcitného cynika. A to ešte trýznivé žabomyšie vojny so ženami a rodinou boli len príjemným spestrením kolotoča životných úderov. A teraz, keď nadobudol jasný postoj, príde niekto, kto sa tvári, že sa oňho zaujíma. Ona, všetky a všetci... sú skrátka rovnakí. Výnimkou môžu byť snáď len jeho spolupacienti. Patria k tým nemnohým, čo sa odvažujú

sňať masku zastierajúcu skutočnú tvár toho, čo by sme mohli označiť ako život.

Pocity, ktoré ho opantávali, sa mu začali vymykať spod kontroly. *Nieee, nieee... nieee!*, reval v duchu. Krik sa z neho dral von, ale ovládol sa. Vystačil si s neteatrálnym prejavom. Nevydal zo seba ani hláska, no pritom dúfal, že ho niekto začuje. Nech ho počuje hoci aj Boh. Ak má v sebe štipku milosrdenstva, vyslobodí ho. Už nevládze nič cítiť. Nenávisť ani šťastie. Všetko sú to len klamy. Nemali ho vtedy zachrániť. Teraz musí opätovne čeliť sám sebe.

„Pod' von,“ oslovil ho Milan, ktorý sedel doteraz pred telkou. Daro k nemu dvihol hlavu a mlkvo si ho premeral. „Pod,“ zopakoval. „Sestrička, ideme von na jednu!“ zakričal na Dianu. Práve sa rozprávala s návštevou jedného z pacientov. Mala seriózný výraz a rýchlym, prísny mávnutím ruky im dala najavo, aby šli a nevyrušovali ju.

Dážd' vonku ustával. Milan vytiahol cigarety a ponúkol Dáriusa, ale on jeho ponuku odmietol jednoducho tým, že si nevezal. Keď stáli vonku, Dárius už celkom zabudol na svoje predchádzajúce duševné pochody. Nezniesiteľná úzkosť počas presunu na čerstvý vzduch pominula a jeho bytosť sa opäť prevažovala v zaprášenej prázdnote. Hoci to nebol pôvodný zámer, to, ako odhodlane vydržal Daro mlčať, mu umožnilo vymaniť sa zo vzorcov, v ktorých sa bežné behaviorálne operácie odvíjajú.